

پایه :	۲	موضوع :	منطق ۳
تاریخ :	۹۳/۰۳/۲۰	ساعت :	۱۸

نام کتاب: منطق تعلیمی (صناعات فمسا)

لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سؤال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه به سؤال آخر نمره داده نمی‌شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)

تستی

۱. یقین بالمعنی الأخص، مشتمل بر کدام گزینه است؟
 ب. ۲۵۳
 ا. تقلید جزمی ب. اعتقاد مطابق با واقع ج. جهل مرکب د. ظن
۲. أن الغایة فی وجودها ..... متأخرة عن وجود المعلول بل هی معلولة له.
 ا. الخارجی ب. الذهنی ج. الحقیقی د. الإعتباری
۳. کدام گزینه از ادوات لازم برای جدلی نیست؟
 د. ۳۰۶ و ۳۰۷
 ا. حضور ذهن داشتن اصناف مشهورات ب. قدرت بر بیان تشابه اشیاء مختلف
 ج. قدرت بر جدا کردن بین اشیاء متشابه د. قدرت بر تفکیک روش برهانی از جدلی
۴. قیاسی که شبیه جدل است چه نام دارد؟
 د. ۳۶۶
 ا. سفسطائی ب. تبکیت برهانی ج. تبکیت جدلی د. مشاغبی

تشریحی

* التادیبات الصلاحیه: و هی ما تطابق علیها الآراء من أجل قضاء المصلحة العامة للحکم بها كقضية حسن العدل و قبح الظلم. و معنی حسن العدل أن فاعله ممدوح لدى العقلاء و معنی قبح الظلم أن فاعله مذموم لديهم.

۱. عبارت را توضیح دهید. ب. اقسام عقل را تعریف کنید.

ا. از اقسام مشهورات، تادیبات صلاحیه است و آن قضایایی است که عقلاً به خاطر وجود مصلحت نوعیه بر آن اتفاق نظر دارند مانند حسن عدل و قبح ظلم. معنای حسن عدل این است که فاعل عدل در بین عقلا ستایش می‌شود و معنای قبح ظلم آن است که فاعلش نزد عقلا مذموم است. ب. عقل بر دو قسم است نظری و عملی. عقل نظری: هرگاه مدرک عقل از چیزهایی باشد که سزاوار علم به آنهاست مانند کل بزرگ‌تر از جزء است. عقل عملی: هرگاه مدرک عقل از چیزهایی باشد که سزاوار فعل و عدم فعل است.

۲. چرا صورت برهان تنها باید قیاس باشد؟

زیرا غایت برهان، رسیدن به یقین است و تنها صورتی که مفید یقین است قیاس است و حتی اگر استقراء و تمثیل نیز در جایی مفید یقین باشد به این علت است که بر قیاس اعتماد می‌کند.

۳. برهان «لمی مطلق» و «غیر مطلق» را تعریف کرده برای هر یک مثال بزنید.

برهان لمی مطلق: هرگاه حدوسط علت وجود فی نفسه اکبر باشد. به این معنا که حدوسط علاوه بر اینکه علت ثبوت اکبر بر اصغر هست علت وجود اکبر نیز هست مانند حرارت که علت انبساط آهن است.

برهان لمی غیر مطلق: هرگاه حدوسط، تنها علت وجود اکبر در اصغر باشد و علت وجود فی نفسه اکبر نباشد مانند: حرکت آتش که علت وجود آتش در چوب است. (و یا مثل تساوی قائمتین که علت است برای اینکه مثلث نصف زوایای مربع است. و یا مثل کلاغ که علت است برای اینکه این حیوان، سیاه است).

* ذکروا لمقدمات البرهان شروطا ارتقت فی أكثر عباراتهم إلى سبعة، و هی... أن تكون کلیة. و هنا أيضا لیس المراد من کلیة المعنی المراد فی القیاس.

۴. مراد از «کلیة» در عبارت فوق چیست؟

مراد: حمل محمول است بر تمام افراد موضوع در تمام زمانها از نوع حمل اولی (بدون واسطه‌ی در عروض) حتی اگر موضوع جزئی و یا مهمل باشد (قضیه محصوره جزئیه و یا مهمله باشد).

۵. چهار فایده از فواید «جدل» را بنویسید.

۱. ورزش و تقویت ذهن ۲. تحصیل حق و یقین ۳. تسهیل بر متعلم در شناخت مصادرات علم ۴. غلبه بر خصم حتی اگر حق با او باشد
۵. محافظت رهبران بر عقاید پیروان ۶. دفاع از حقوق مردم توسط وکلا.

۶. مواضع الأولى و الآثر: أصل هذا الباب ترجیح شیء واحد من شیئین بینهما مشارکة فی بعض الوجوه. وجه حاجت به این مواضع را بنویسید.
در نزاع‌هایی که در آن وجه تفاضل معلوم نیست از این مواضع بهره گرفته می‌شود. نزاع گاهی بر سر افضل است با اتفاق در وجه افضلیت اما گاهی نزاع در وجه افضلیت است. در نزاع اول باید به تاریخ مراجعه کرد اما در نزاع دوم باید از این مواضع استفاده کرد.

۷. «عمود» و «أعوان» در صنعت خطابه به چه معناست؟

عمود: ماده‌ی قضایای خطابه که حجت اقناعی به وسیله‌ی آن تشکیل می‌شود.
اعوان: اقوال، افعال و هیئات خارج از عمود که کمک کننده در اقناع هستند.

۸. چرا خطیب از آن جهت که خطیب است گاهی مجبور به استفاده از قیاس ضمیر است؟ (دو دلیل)

أ. مخفی کردن عدم صدق کلی (کبری) ب. پرهیز از اینکه کلام او صورت منطقی و علمی به خود بگیرد پس مردم به آن تمایلی نداشته باشند. ج. پرهیز از طولانی شدن کلام.

۹. «شعر» را تعریف کرده، عناصر سه‌گانه شعر تام را نام ببرید.

شعر: کلام مخیلی که از قضایای موزون متساوی قافیه‌دار تشکیل شده باشد.

عناصر: أ. وزن ب. لفظ مسموع ج. کلام مخیل.